

**Nacionālās masalu un masaliņu eliminācijas komisijas
sanāksmes**

PROTOKOLS

Rīgā

Datums:	30.05.2024.	Nr.	1
----------------	-------------	------------	---

Sākums:	15.00	Beigas:	16.00
----------------	-------	----------------	-------

Norises vieta:	Attālināti, izmantojot virtuālo sanāksmju telpu <i>Microsoft Teams</i>		
-----------------------	--	--	--

Vada:	Komisijas priekšsēdētāja Gunta Laizāne - Pediatre, infektoloģe, Rīgas Stradiņa universitātes docētāja		
--------------	---	--	--

Dalībnieki:	Vārds Uzvārds, amats	Piedalās
--------------------	-----------------------------	-----------------

	Agita Jēruma - Latvijas Infektoloģijas centra infektoloģe, hepatoloģe, Rīgas Stradiņa universitātes docētāja	☒
--	--	-------------------------------------

	Monta Madelāne - Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas Infekciju uzraudzības dienesta infektoloģe, Rīgas Stradiņa universitātes katedras docētāja	☒
--	--	-------------------------------------

	Gunta Tīcmane - ģimenes ārste, Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociācijas valdes locekle	☒
--	--	-------------------------------------

	Dace Zavadska - Imunizācijas valsts padomes priekšsēdētāja, VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca” Ģimenes vakcinācijas centra vadītāja, Rīgas Stradiņa universitātes Pediatrijas katedras profesore	☒
--	--	-------------------------------------

Pārstāvji bez balsošanas tiesībām (atbalsts Nacionālās masalu un masaliņu eliminācijas komisijas darbam):	Karina Grase – Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta Vides veselības nodaļas vecākā referente	☒
--	--	-------------------------------------

	Jurijs Perevoščikovs – Slimību profilakses un kontroles centra Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses departamenta direktors	☒
--	--	-------------------------------------

Pieaicinātie*:	Oksana Savicka - Laboratorijas “Latvijas Infektoloģijas centrs” vadītāja	☒
-----------------------	--	-------------------------------------

Protokolē:	Linda Krauze – Slimību profilakses un kontroles centra Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses departamenta Infekcijas slimību uzraudzības un imunizācijas nodaļas vecākā epidemioloģe
-------------------	---

Darba kārtība/ sanāksmē apspriestais:
--

L. Krauze izstāsta situāciju par masalu un masaliņu izplatību Latvijā. Pēdējo piecu gadu laikā apstiprināti 4 masalu gadījumi - 2019. gadā apstiprināti 3 masalu gadījumi un 2023. gadā apstiprināts 1 masalu gadījums. No 2019.-2023. gadam kopumā saņemti 57 steidzami paziņojumi par aizdomīgiem masalu gadījumiem. 2024. gadā no janvāra līdz aprīlim nav reģistrēts neviens apstiprināts masalu gadījums. 2024. gadā līdz aprīļa mēnesim saņemts 31 steidzams paziņojums par aizdomīgiem masalu gadījumiem. 2019. gadā diviem apstiprinātajiem masalu gadījumiem bija saņemta vakcinācija (2 potes) pirms 17 un 15 gadiem. Trešajam saslimšanas gadījumam vakcinācijas statuss nebija zināms. 2023. gadā

apstiprinātajam masalu gadījumam nebija uzsākta vakcinācija (bērnā saslimšanas brīdī bija 14 mēneši). Visi saslimšanas gadījumi bija ievesti no ārzemēm.

Pēdējo piecu gadu laikā apstiprināti 4 masaliņu gadījumi - 2019. gadā apstiprināti 3 masaliņu gadījumi un 2022. gadā apstiprināts 1 masaliņu gadījums. No 2019.-2023. gadam kopumā saņemti 42 steidzami paziņojumi par aizdomīgiem masaliņu gadījumiem. 2024. gadā līdz aprīlim apstiprināti 2 masaliņu gadījumi un kopumā saņemti 9 steidzami paziņojumi par aizdomīgiem masaliņu gadījumiem. Apstiprinātajiem masaliņu gadījumiem inficēšanās vietu nav bijis iespējams noskaidrot. Viens gadījums ir bijis ievests no ārzemēm. Vakcinācijas statuss apstiprinātajiem masaliņu gadījumiem ir bijis lielākoties "nevakcinēts" vai "daļēji vakcinēts". Imunizācijas līmenis vakcinācijai pret masalām un masaliņām no 2019.-2023. gadam 1.potei sasniedz Pasaules veselības organizācijas mērķlīmeni 95%, tomēr 2.potei no 2020.-2023. gadam tas ir zem 95%. Savlaicīgi vakcinēto bērnu imunizācijas līmenis tikai 2023. gadā 1. potei beidzot ir sasniedzis 95%, bet 2.potei pēdējo piecu gadu laikā ir zem 95%.

Līdz šī gada 30. jūnijam Slimību profilakses un kontroles centram (turpmāk – SPKC) ir jāiesniedz Pasaules veselības organizācijas (turpmāk – PVO) ziņojums par masalu un masaliņu izskaušanu par 2023. gadu. Katram komisijas loceklim tiks izsūtīts uz izskatīšanu sagatavotais ziņojums.

Iezīmējusies problēma ar paraugu paņemšanu un paraugu laboratorisko izmeklēšanu uz masalu un masaliņu vīrusa RNS testēšanu E. Gulbja un Centrālajā laboratorijā. Šīs laboratorijas var paņemt tikai asins paraugus, lai izmeklētu uz IgM un IgG antivielām. Latvijā tikai Nacionālā references laboratorija (turpmāk – NRL) (kura atrodas Rīgā) var nodrošināt paraugu testēšanu uz masalu un masaliņu vīrusu RNS.

G. Laizāne jautā, vai tiek aprēķināti riski saslimstībai un riski smagai slimības gaitai saistībā ar vakcinēto un nevakcinēto bērnu populāciju.

J. Perevoščikovs sniedz atbildi, ka ir apskatīts, cik Latvijā dzīvo nevakcinēto bērnu pret masalām un dati parāda, ka tie ir apmēram 15 tūkstoši bērnu. Katru gadu 5% bērnu netiek vakcinēti un šis skaits ar katru gadu pieaug. Ja nevakcinēto bērnu skaits sasniedz jaundzimušo kohortas lielumu, tas var novest pie uzliesmojumiem. Smagas slimības gaita var būt 10%, kad masalu gadījumiem veidojas pneimonija, gastrointestinālie simptomi. 1 uz 1000 bērniem var nomirt, jo var veidoties encefalīts un CNS bojājumi. Jārēķinās ne tikai ar nevakcinētajiem bērniem, bet arī ar bērniem, kuri nav sasnieguši vakcinācijas vecumu (12 mēnešu vecumu). Pieaugušie, kuri nav saņēmuši vakcināciju bērnībā, var saslimt ar masalām pieaugušā vecumā. Tika analizēts kāda situācija bija ar pēdējiem uzliesmojumiem pēdējo 10 gadu laikā. Bija divi lieli uzliesmojumi, kad 20-30 cilvēki saslima. Puse bija pieaugušie un puse no šiem pieaugušajiem bija veselības aprūpes darbinieki. Mazi bērni un pieaugušie parasti slimo smagāk.

Situācijas risināšanai Imunizācijas valsts padomes (turpmāk – IVP) sanāksmē tika runāts arī par to, ka cilvēki, kuri bērnībā netika vakcinēti, viņiem jādod iespēja vakcinēties bez maksas, tāpat kā tas ir citās valstīs.

Ir riski uzliesmojumiem, jo ir uzkrājies liels neimūno cilvēku skaits.

Latvijā ir problēmas ar laboratorisko testēšanu, jo RNS testēšanu ir iespējams nodrošināt tikai references laboratorijā, bet nav pieejama šī testēšana citur Latvijā. Ģimenes ārstiem tas sagādā problēmas, lai piegādātu attiecīgos paraugus uz Rīgu. Par šo jautājumu ir runāts ar Nacionālo veselības dienestu (turpmāk – NVD) un references laboratoriju. Bija divi priekšlikumi – decentralizēt RNS testēšanu, bet tas nav iespējams, jo references laboratorijai PVO izvirza īpašas prasības un īpašus darba kvalitātes aspektus, lai to veiktu un saņemtu references laboratorija katru gadu jaunu sertifikātu. Nav iespējams nodrošināt katrai laboratorijai šo sertifikātu. Otrs variants bija apmaksāt loģistiku paraugu transportēšanai, lai jebkura laboratorija, kura neveic RNS testēšanu varētu paņemt pacientam siekalas, urīnu un par to saņemt naudu, jo citas laboratorijas jebkurā gadījumā brauc uz Rīgu un piegādā paraugus. SPKC turpina diskusijas ar NVD. Uz šo brīdi ir tā, ka ja nav kam paņemt paraugu, SPKC darbinieks brauc pie pacienta, lai iegūtu paraugus. Tomēr SPKC darbinieka pienākumos nav veikt šādas darbības.

D. Zavadska jautā vai SPKC ir reaģējis uz PVO ziņojumu par masalu uzliesmojumiem Eiropā un lūdz apskatīties to ģimenes ārstu prakses, kur vakcinācijas aptvere pret masalām, masaliņām un epidēmisko parotītu ir mazāka vai nepietiekama, un veicināt ģimenes ārstiem veikt vakcināciju.

J. Perevoščikovs atbild, ka masalas vienmēr ir primāri uzmanības lokā. SPKC sūtīja vēstuli visām ārstniecības iestādēm par situāciju pasaulē un Eiropā, bija komunikācija par masalām ar masu medijiem. Tā pat arī tika aktualizētas rekomendācijas. Atbildot uz otro jautājumu skaidro, ka no šī gada katram ģimenes ārstam ir pienākums ievadīt vakcinācijas faktus E-veselības sistēmā, līdz ar to būs tehniski tas ir iespējams un tiks apskatīta vakcinācijas aptvere ģimenes ārstu praksēs, iepriekš datus bija iespējams iegūt tikai vispārīgā veidā.

D. Zavadska rosina izskatīt jautājumu par komunikāciju ar ārstniecības iestādēm, jo valsts iestāžu sūtītie e-pasti ne vienmēr tiek izlasīti.

G. Laizāne uzdod jautājumu D. Zavadskai par to, kāpēc vakcinācija pret masalām ir no 12-15 mēnešiem, bet nav 12 mēnešu vecumā noteikta.

D. Zavadska atbild, ka nav informēta, kāpēc ir 12-15 mēneši vecuma posmā, jo visas četras vakcīnas (vakcīnu pret difteriju, stinguma krampjiem, garais klepu, poliomiēlītu, b tipa Haemophilus infekciju, B hepatītu, vakcīnu pret pneimokoku infekciju, vakcīnu pret vējbakām un vakcīnu pret masalām, masaliņām un epidēmisko parotītu) var vakcinēt vienā vakcinācijas reizē. 12-15 mēneši ir jau vēsturisks valsts imunizācijas kalendārā noteikts laiks. D. Zavadska lūdz, izskatīt jautājumu par vakcīnas pret masalām otrās devas ātrāku saņemšanu – otrā deva varētu tikt saņemta jau 4 gadu vecumā.

G. Laizāne uzdod jautājumu D. Zavadskai par to, vai zināms, cik liela daļa pieaugušo, kuru nav saņēmuši bērnībā vakcināciju pret masalām, bet kuri būtu gatavi vakcinēties, ja vakcīna tiktu iekļauta arī pieaugušajiem valsts apmaksātā programmā?

D. Zavadska atbild, ka IVP šo jautājumu jau ir diskutējuši un vēlreiz tas tiks izskatīts 12. jūnijā IVP sanāsmē. IVP jau ir saņēmusi atbildi no NVD, kuri ir konsultējušies arī ar SPKC, ka ir atbalstīts pieaugušo vakcināciju pret masalām, masaliņām un cūciņām segt no valsts līdzekļiem tiem pieaugušajiem, kuri vecāku atteikuma vai cita iemesla dēļ bērnībā nav saņēmuši abas šīs vakcīnas devas.

G. Laizāne informē, ka nopietna problēma ir tā, ka Latvijā ir tikai viena laboratorija, kura var nodrošināt testēšanu uz RNS. Reģionos tiktu vairāk testēti cilvēki, ja varētu paņemt paraugus un savlaicīgi nosūtīti uz testēšanu. G. Laizāne aicina sniegt komentārus O. Savickai kā references laboratorijas pārstāvei.

O. Savicka skaidro, ka privātās laboratorijas ved paraugus uz references laboratoriju uz tādu testēšanu, kādu nevar nodrošināt šīs laboratorijas uz vietas, bet runa ir par finansējumu, jo privātās laboratorijas vēlas saņemt naudu par šo transportēšanas pakalpojumu. Šis jautājums ir NVD un Veselības ministrijas (turpmāk – VM) jautājums.

K. Grase ierosina, ka varētu iesaistīties ikmēneša ģimenes ārstu sanāsmēs, kuras organizē NVD, lai SPKC varētu prezentēt aktuālos jautājumus, kā piemēram, atgādināt par vakcinācijas pret masalām 2.poti, kā arī atgādināt par citām vakcinācijām, kurām ir zems imunizācijas līmenis. Grozījumi Vakcinācijas noteikumos ir atbalstāmi un plāno izstrādāt priekšlikumus grozījumiem, . VM pašlaik strādā strādā pie Vakcinācijas noteikumu grozījumiem un tiks vērtēta iespēja iekļaut arī grozījumus saistībā ar vakcinācijas vecumu. Nākotnē jādodomā par finansējumu diagnostikas iespēju paplašināšanai – loģistikai.

Pieņemtie lēmumi:

Nacionālās masalu un masaliņu eliminācijas komisija nolemj:

1. Vakcinācijai pret masalām, masaliņām, epidēmisko parotītu un vējbakām otrai potei samazināt saņemšanas laiku no 7 gadu vecuma uz 4 gadu vecumu.
2. SPKC jāpiedalās VM un NVD sanāsmēs, kurās aktualizētu vakcinācijas jautājumus.
3. Komisija nolemj, ka nākamā sanāksme notiks oktobrī.

Npk	Uzdevums	Atbildīgais	Termiņš
------------	-----------------	--------------------	----------------

1.	Sagatavot pamatojumu ar skaidrojumu, kāpēc ir svarīgi vakcinācijai pret masalām, masaliņām, epidēmisko parotītu un vējbakām 2. devu saņemt 4 gadu vecumā (līdz šim 7 gadu vecumā).	SPKC	Izpildīts
2.	Sagatavot preses relīzi, kurā aktualizē vasaras sezonā jautājumus par vakcināciju.	SPKC	Līdz 31.08.2024.
3.	Izstrādāt priekšlikumus Vakcinācijas noteikumu grozījumos vecuma maiņu 2.potei vakcinācijai pret masalām, masaliņām, epidēmisko parotītu un vējbakām no 7 gadu vecuma uz 4 gadu vecumu.	VM	Līdz šī gada beigām
4.	Iekļaut Vakcinācijas noteikumu grozījumos pieaugušo vakcināciju pret masalām, masaliņām un epidēmisko parotītu tiem, kuri nav saņēmuši vakcināciju bērnībā.	VM	Līdz šī gada beigām
5.	Iegūt informāciju, kā notiek gadījumu laboratoriskā izmeklēšana citur pasaulē, jo Latvijā ir tikai viena NRL, kurā var veikt RNS testēšanu.	SPKC	Līdz nākamajai sanāksmei

Sanāksmes vadītājs

(paraksts**)ⁱ

Gunta Laizāne

Protokolētājs

(paraksts**)

Linda Krauze

* aizpilda nepieciešamības gadījumā

ⁱizvēlēties vajadzīgo:

** PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Parakstot manuāli ar pildspalvu papīra formas dokumentu dzēst iedrukāto tekstu - (paraksts*)